

**90. GDYŃSKIE
URODZINY NIEPODLEGŁEJ**
11 LISTOPADA 2008

Msza św. w intencji Ojczyzny
godz. 10.00 Kolegiata Gdynska

Jesienny Bieg Niepodległości
godz. 11.00 Bulwar Nadmorski

Gdynska Parada Niepodległości
godz. 12.00 Ulica 10 Lutego pod płytę Marynarza Polskiego

Złożenie kwiatów na płycie Marynarza Polskiego
godz. 12.30

Wspólne zdjęcie Gdynian
godz. 13.30 Plac przed Centrum Gemini

Gdynskie Urodziny Niepodległej
godz. 13.30 - 18.30 Centrum Gemini

Pokaz sztucznych ogni
godz. 18.30 przed Centrum Gemini

Koncert Orkiestry Sinfonietta Cracovia
godz. 17.00 Teatr Miejski
wstęp tylko z zaproszeniem

Teksty pieśni patriotycznych

Święto 11 listopada to doskonała okazja do przypomnienia sobie wspaniałych, polskich pieśni patriotycznych. Z reguły znamy melodie, ale pamiętamy parę słów, pierwszą zwrotkę. Poniżej prezentujemy teksty kilku wybranych, tych popularnych i nieco zapomnianych.

Dodatkowo informujemy, że do 30 listopada za darmo skorzystać można z tekstów i melodii zamieszczonych w internecie w „Śpiewniku Polskim”. Przygotowany przez Ośrodek Kultury Biblioteka Polskiej Piosenki śpiewnik zawiera blisko 120 tekstów oraz opracowań nutowych pieśni historycznych i patriotycznych. Dodatkowo do wybranych utworów zostały skomponowane podkłady muzyczne dostosowane do możliwości wokalnych przeciętnego człowieka. Link do strony internetowej: http://bibliotekapiosenki.pl/static:Spiewnik_Polaka

My, pierwsza brygada

Legiony to żołnierska nuta,
Legiony to ofiarne stos.
Legiony to żołnierska buta,
Legiony to straceńców los!
My, Pierwsza Brygada,
Strzelecka gromada,
Na stos rzuciliśmy, swój życia los,
Na stos, na stos!
O, ile mąk, ile cierpienia,
O, ile krwi, wylanych łez,
Pomimo to — nie ma zwątpienia,
Dodawał sił — wędrowki kres!
My, Pierwsza Brygada...
Krzyczeli, żeśmy stumanieni,
Nie wierząc nam, że chcieć — to móc!
Laliśmy krew osamotnieni,
A z nami był nasz drogi Wódz!
My, Pierwsza Brygada...
Inaczej się dziś zapatrują
I trafić chcą do naszych dusz.
I mówią, że już nas szanują,
Lecz właśnie czas odwetu już!
My, Pierwsza Brygada...
Nie chcemy już od was uznania,
Nie waszych mów, ni waszych łez!
Już skończył się czas kołatania
Do waszych serc — do waszych kies!
My, Pierwsza Brygada...
Dziś nadszedł czas pokwitowania
Za mekę serc i katusz dni.
Nie chciejcie więc — politowania,
Zasada jest: za krew — chciej krwi!
My, Pierwsza Brygada...
Dzisiaj już my jednością silni
Tworzymy Polskę — przodków mit,
że wy w tej pracy nie dość pilni,
Zostanie wam potomnych wstyd!
My, Pierwsza Brygada...
Umieliśmy w ogień zapału
Młodzieńczych wiar rozniecić skry,
Nieść życie swe dla ideału
I swoją krew, i marzeń sny.
My, Pierwsza Brygada...
Potrafił dziś dla potomności
Ostatki swych poświęcić dni.
Wśród fałszów siał siew szlachetności
Miazgą swych ciał, żarem swej krwi.
My, Pierwsza Brygada...

Przybyli ułani pod okienko

Przybyli ułani pod okienko./bis
Stukają, wołają: „Puść panienko!”/bis
Zaświecił miesięczek do okienka./bis
W koszulce stała w niem panienska./bis
„O Jezu, a cóż to za wojacy?”/bis
„Otwieraj — nie bój się — to czwartacy!”/bis
„Przyszlśmy napoić nasze konie./bis
Za nami piechoty całe błonie”./bis
„O Jezu! Dokądże Bóg prowadzi?”/bis
„Warszawę odwiedzić myśmy radzi”./bis
„A stamtąd ju droga nam gotowa”./bis
„Do serca polskości do Krakowa”./bis
„Gdy Kraków odwiedzim, już nam pilno/bis
„Odwiedzić i nasze stare Wilno”./bis
Panienska otwierać poskoczyła./bis
Ułanów do środka zaprosiła./bis

Hej, hej, ułani

Ułani, ułani, malowane dzieci,
Niejedna panienska za wami polecą!
Hej, hej, ułani, malowane dzieci,
Niejedna panienska za wami polecą!
Niejedna panienska i niejedna wdowa

Za wami do piekła polecieć gotowa.
Hej, hej ułani, malowane dzieci...
Nie ma takiej wioski, nie ma takiej chatki,
Gdzie by nie kochały ułana mężatki.

Hej, hej ułani, malowane dzieci...
Kochają i panny, lecz kochają skrycie,
Każda za ułana oddałaby życie.
Hej, hej ułani, malowane dzieci...

Jedzie ułan, jedzie, szabłą pobrzękuje,
Uciekaj, panienko, bo cię pocałuje!
Hej, hej ułani, malowane dzieci...

O, mój rozmarynie

O mój rozmarynie, rozwijaj się./bis
Pójdę do dziewczyny,
Pójdę do jedynej,
Zapytam się./bis
A jak mi odpowie: „Nie kocham cię!” —/bis
/Ułani werbują,
Strzelcy maszerują —
Zaciagnę się./bis
Dadzą mi bućiki z ostrogami/bis
/I siwy kabacik,
I siwy kabacik
Z wyłogami./bis
Dadzą mi konika cisawego/bis
/I ostrą szabelkę,
I ostrą szabelkę
Do boku mego./bis
Dadzą mi uniform popielaty./bis
/Ażebym nie tęsknił,
Ażebym nie tęsknił
Do swej chaty./bis
Dadzą mi manierkę z gorzałczyną./bis
/Ażebym nie tęsknił,
Ażebym nie tęsknił
Za dziewczyną./bis
A kiedy już wyjdę na wiarusa./bis
/Pójdę do dziewczyny,
Pójdę do jedynej,
Po całusa./bis
A gdy mi odpowie „Nie wydam się!” —/bis
/Hej, tam kule świszczą
I bagnety błyszczą —
Poświęcę się./bis
A gdy mnie przyniosą z raną w boku./bis
/Wtedy pocałujesz,
Wtedy pocałujesz
Z łezką w oku./bis
Powiodą z okopów na bagnety./bis
/Bagnet mnie ukuje,
Śmierć mnie pocałuje,
Ale nie ty./bis

Rota

Nie rzucim ziemi skąd nasz ród!
 Nie damy pogrześć mowy!
 Polski my naród, polski ród,
 Królewski szczepek piastowy!
 Nie damy, by nas gnębił wróg!
 Tak nam dopomóż Bóg!/bis
 Do krwi ostatniej kropli z żył
 Bronić będziemy ducha,
 Aż się rozpadnie w proch i pył
 Krzyżacka zawierucha
 Twierdzą nam będzie każdy próg.
 Tak nam dopomóż Bóg!/bis
 Nie będzie Niemiec pluć nam w twarz,
 Ni dzieci nam germani!ł.
 Wstanie potężny hufiec nasz,
 Duch będzie nam hetmani!ł
 W ten dzień, gdy zagrzmi złoty róg!
 Tak nam dopomóż Bóg!/bis

Hymn do Bałtyku

Wolności słońce pieści lazur,
 Łódź nasza płynie w świata dal,
 z okrętu dumnie polska flaga
 uśmiecha się do złotych fal.
 I póki kropla jest w Bałtyku,
 polskim morzem będziesz ty,
 /bo o twe wody szmaragdowe
 płynęła krew i nasze łzy./bis
 Stanico naszych polskich granic,
 już z dala brzmi zwycięski śpiew
 i nie oddamy cię, Bałtyku,
 zamienisz ty się pierwej w krew.
 I póki kropla jest w Bałtyku,
 polskim morzem będziesz ty,
 /bo o twe wody szmaragdowe
 płynęła krew i nasze łzy./bis
 Płyn, polska floto, płyn na krańce,
 powita cię uchodzić brat,
 twa flaga dumnie niech powiewa,
 wolność i sławę niosąc w świat.
 I póki kropla jest w Bałtyku,
 polskim morzem będziesz ty,
 /bo doprowadzisz do rozkwitu
 polskiego ludu złote sny./bis
 Nad morzem krążył orzeł biały
 i ochrzcił fale własną krwią.
 pomorskie fale rozbrzmiewają
 nad brzegiem morza piosnką tą:
 I póki woda jest w Bałtyku,
 polskim morzem będziesz ty,
 /bo doprowadzisz do rozkwitu
 polskiego ludu złote sny./bis

Morze, nasze morze

Chociaż każdy z nas jest młody,
 Lecz go starym wilkiem zwa.
 Strażnikami polskiej wody,
 Marynarze polscy są!

Morze, nasze morze,
 Będziem ciebie wiernie strzec!
 Mamy rozkaz cie utrzymać,
 Albo na dnie, na dnie twoim lec,
 Albo na dnie z honorem lec.

Żadna siła, żadna burza
 Nie odbierze Gdyni nam.
 Własna flota, choć nieduża,
 Strzeże czujnie portu bram.
 Morze, nasze morze...

Wszystko, co nasze, Polsce oddamy

Wszystko co nasze, Polsce oddamy,
 W niej tylko życie, więc idziem życ,
 Swity się biela, otwórzmy bramy,
 Rozkaz wydany: wstań, w słońce idz!
 Ramię preż, słabość krusz,
 Duchą też, Ojczyźnie miłej służ!
 Na jej zew w bój czy trud
 Pójdzie rad harcerzy polskich ród.
 Harcerzy polskich ród!
 Idziem weseli z śmiechem na twarzy,
 Czystość i prawość to nasza broń,
 Zawsze gotowi, gdy się wydarzy
 Podać bliźniemu pomocną dłoń.
 Naprzód marsz, równaj krok,
 Śmiało w dal wyteżaj jasny wzrok,
 Polsko, wnet z kajdan, z knut,
 Wyrwie Cię harcerzy polski lud.
 Już płomień buchnął z dymu spowicia,
 Wśród gawęd mija wesoło czas,
 Jeśli radości chcesz zaznać życia,
 W braterskim kole stań z nami wraz.
 Zgarnij żar, dorzuć drew,
 Teraz w krąg niech rażny zabrzmi śpiew,
 Jutro znów dzienny trud,
 Lecz go rad harcerzy wiła lud.

Czerwone maki

Czy widzisz te gruzy na szczycie?
 Tam wróg twój się kryje, jak szczur!
 Musicie! Musicie! Musicie!
 Za kark wziąć i strącić go z chmur!
 I poszli szaleńi, zażarci,
 I poszli zabijać i mścić!
 I poszli — jak zawsze — uparci!
 Jak zawsze — za honor się bić.

Czerwone maki na Monte Cassino,
 Zamiast rosy piły polską krew...
 Po tych makach szedł żołnierz i ginął,
 Lecz od śmierci silniejszy był gniew!

Przejdą lata i wieki przemina,
 Pozostaną ślady dawnych dni!...
 I wszystkie maki na Monte Cassino
 Czerwienie będą, bo z polskiej wzrosły krwi!
 Runęli przez ogień szaleńcy!
 Nie jeden z nich dostał i padł...
 Jak ci, z Samosierry szaleńcy!
 Jak ci, spod Rokitny, sprzed lat!
 Runęli impetem szalonym
 I doszli!... I udał się szturm!
 I sztandar swój biało-czerwony
 Zatknęli na gruzach, wśród chmur!

Czerwone maki na Monte Cassino...

Czy widzisz ten rząd białych krzyży?
 To Polak z honorem brał ślub!...
 Idź naprzód!... Im dalej... Im wyżej...
 Tym więcej ich znajdziesz u stóp!
 Ta ziemia do Polski należy,
 Choć Polska daleko jest stąd,
 Bo wolność... krzyżami się mierzy!
 Historia ten jeden ma błąd!

Czerwone maki na Monte Cassino...

11 listopada - Narodowe Święto Niepodległości

Dzień 11 listopada ustanowiono świętem narodowym dopiero ustawą z kwietnia 1937 roku, czyli prawie 20 lat po odzyskaniu niepodległości.

Odzyskiwanie przez Polskę niepodległości było procesem stopniowym i wybór 11 listopada jest dość arbitralny. Uzasadnieniem może być zbieg wydarzeń w Polsce z końcem I wojny światowej na świecie (tego samego dnia miała miejsce kapitulacja Niemiec na froncie zachodnim).

Oto kilka dat z tamtego okresu:

5 listopada 1916 – wydanie aktu gwarantującego powstanie Królestwa Polskiego, w bliżej nieokreślonych jeszcze granicach,

14 stycznia 1917 – rozpoczęcie działalności przez Tymczasową Radę Stanu,

12 listopada 1917 – przejęcie obowiązków głowy państwa przez Radę Regencyjną,

7 października 1918 – ogłoszenie niepodległości Polski przez Radę Regencyjną,

25 października 1918 – powołanie rządu **Józefa Świeżyńskiego**,

z 6 na 7 listopada 1918 – powstanie w Lublinie Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej z **Ignacym Daszyńskim** na czele,

10 listopada 1918 – przyjazd Józefa Piłsudskiego do Warszawy,

11 listopada 1918 – przekazanie przez Radę Regencyjną władzy nad podległym jej wojskiem Józefowi Piłsudskiemu. Tego dnia, po pertraktacjach Marszałka z Centralną Radą Żołnierską wojska niemieckie zaczęły się wycofywać z Królestwa Polskiego. W nocy rozbrojono również niemiecki garnizon stacjonujący w Warszawie,

14 listopada 1918 – rozwiązanie się Rady Regencyjnej i przekazanie przez Radę Regencyjną swoich uprawnień na rzecz Józefa Piłsudskiego,

19 listopada 1918 – wojska niemieckie wycofały się z Królestwa Polskiego,

22 listopada 1918 – podpisanie dekretu o podstawach ustrojowych państwa polskiego,

27 grudnia 1918 – wybuch powstania wielkopolskiego w Poznaniu,

28 listopada 1918 – siedemnaście dni po odzyskaniu przez Polskę niepodległości marszałek **Józef Piłsudski**, swoim dekretem rozkazał utworzyć Marynarkę Wojenną. □

Patriotycznie w Muzeum Miasta Gdyni

Muzum Miasta Gdyni przygotowało wystawę zatytułowaną: „Symbolika Niepodległości 3 Maja 1791 – Sierpień 1980” ze zbiorów kolekcjonerów: **Andrzeja Sas Jaworskiego, Ireneusza Dojasa, Benedykta Wojciechowskiego, Mieczysława Filipczaka, Konstantego Siekierskiego, Mariana Mikuły, Henryka Karpińskiego** oraz Muzeum Narodowego w Gdańsku, Muzeum Marynarki Wojennej i Muzeum Miasta Gdyni.

Wernisaż wystawy odbędzie się 16.11.2008 o godz. 16.00, a wszystkie zgromadzone eksponaty oglądać będzie można od 17.11.2008 do 3.05.2009 od wtorku do niedzieli w godz. 10.00-17.00.

A oto fragment wstępu do katalogu wystawy, przygotowany przez Ireneusza Dojasa:

„[...] Wystawa „Symbolika Niepodległości” prezentuje dzieje Polski zamknięte w symbolach niepodległości i tożsamości narodowej od uchwalenia Konstytucji 3 maja w 1791 r. do wydarzeń Sierpnia 1980 r., czyli niemal 200-letni czas burzliwych wydarzeń i przemian historycznych [...].

Przedstawione na wystawie eksponaty – mundury, broń, orderzy i odznaczenia, dokumenty, fotografie, biżuteria patriotyczna, sygnety, orły, guziki – są wspaniałym świadectwem chwały oręża polskiego, ale przede wszystkim odzwierciedleniem idei niepodle-

głościowych, które przez wieki towarzyszyły tak bardzo doświadczonemu przez historię narodowi polskiemu. Zgromadzone obok siebie swoim bogactwem i wymową skłaniają do refleksji nad przeszłością, współczesnością i naszym miejscem w przyszłości. Wraz z nimi wrócimy do ważnych wydarzeń historycznych: Konstytucji 3 maja, powstań narodowych, I wojny światowej, odzyskania niepodległości, II wojny światowej, terroru komunistycznego, Czerwca 1956, Grudnia 1970, Sierpnia 1980. Wszystkie one niosły ze sobą wielkie oczekiwania i często niespełnione nadzieje, radosne uniesienia i bolesne chwile. Ale każde z nich było też kolejnym krokiem do zbudowania nowoczesnego narodu polskiego wielokrotnie dającego dowody umiłowania wolności oraz gotowości poniesienia największej ofiary w imię obrony najwyższych ideałów, którymi dla Polaków zawsze były Bóg, Honor i Ojczyzna...”

Bilet normalny 7 zł, ulgowy 4 zł, w piątki wstęp wolny, oprowadzanie 20 zł, lekcja muzealna 50 zł. W sprawie oprowadzania lub lekcji muzealnych prosimy o kontakt z Działem Naukowo-Edukacyjnym MMG pod nr tel. (058) 66 20 936-7.

Obok i poniżej prezentujemy kilka wybranych eksponatów, które już od 17 listopada podziwiać będzie można w muzeum. □

Pierścień 6 Dywizji Lwowskiej

Szabla polska, oficerska z roku 1917

Chusteczka jedwabna, 1916 rok

Kubek - pamiątka Konstytucji 3 Maja